

Crònica de les jornades sobre decreixement entre el 7 i 11 de març

Unes 500 persones van participar a les jornades desfer el creixement i refer el món. Les jornades van ser un gran èxit de participació i els diferents espais adequats pel seu desenvolupament es van omplir de gom a gom. El dimecres dia 7, Serge Latouche, un dels iniciadors del moviment a França, va explicar davant de gairebé 300 persones en quins fonaments teòrics es basa el discurs del decreixement i quines propostes hi estan vinculades.

Durant els següents dies, els participants van debatre sobre propostes que afecten diferents àmbits claus del sistema socioeconòmic com l'alimentació, l'organització del territori, el transport i l'energia.

Hem posat en comú moltes propostes que a partir de les actes de les reunions estan agafant forma i s'han seguit treballant.

Una proposta és comuna a totes elles: abandonar el creixement econòmic com a objectiu i posar el benestar de les persones aquí i arreu del món com a real objectiu de la política.

Per això estem gestant una teranyina d'objectors del creixement, que porti totes aquestes propostes al carrer ben aviat.

A continuació tenim un seguit de cròniques de les diferents xerrades i debats de les jornades:

Conferència de Serge Latouche

Serge Latouche, un dels principals teòrics del decreixement, ha disposat d'una hora i mitja llarga per desplegar la seva proposta alternativa, a la "dictadura de mercat" que vivim actualment.

Una dictadura que, segons Latouche, ha portat els humans en sols dos-cents anys a colonitzar (malgastar) la meitat de l'espai que necessitem per viure. Hem arribat a un tombant: o bé ens aboquem a l'extinció... o bé mirem de sortir de la societat-creixement, definida per tres pilars:

1. La publicitat, el segon pressupost més important del planeta per darrere de l'armamentístic.
2. L'obsolescència programada, és a dir, la caducitat programada dels productes de consum (l'un sol ús, vaja).
3. I el crèdit: vivim avui amb el que guanyarem demà.

Aquestes són, ha insistit Latouche, les "tres armes de destrucció massiva" de la societat-creixement.

L'alternativa a aquest sistema, ha explicat, ha de venir a través de la societat-decreixement. O, simplement, el decreixement, un nom concebut més com un eslògan mediàtic, provocador, que no pas com un model o concepte. Fins i tot es pot interpretar com l'ateisme, perquè predica sortir de la religió del creixement exponencial, de la fe irracional pel creixement infinit. Ara mateix el consum humà sobrepassa el 30% de la capacitat de regeneració del planeta. I s'ha calculat que si en aquests moments els sis mil milions d'humans consumíssim al mateix ritme que els que vivim al primer món, ens caldrien tres planetes (cinc al ritme dels nord-americans).

És urgent, doncs, canviar el nostre sistema de vida. I per això Latouche proposa una "utopia concreta" basada en un cercle virtuós de vuit conceptes interrelacionats, de vuit etapes

interconnectades, per intentar trencar el cercle viciós de la societat-creixement:

-reavaluar; reconceptualitzar; reestructurar; redistribuir; relocalitzar; reduir; reutilitzar; reciclar.

Latouche va ironitzar sobre com seria el seu programa polític decreixentista si es presentés a les eleccions presidencials franceses.

Li sortien 8 mesures concretes:

- D'entrada, tornar als índexs i les macroxifres dels anys 1960, no a l'època de les cavernes.
- Deixar de subvencionar els transports a través de la rebaixa del preu dels combustibles, etc.
- Potenciar l'agricultura ecològica i local.
- Reduir el temps de treball (si els socialistes francesos pregonaven els anys 1980 "menys hores de feina i més ocupació per a tothom", Sarkozy advoca ara per "més hores de treball, més guanys").
- Tallar el malgastament energètic i dividir per quatre el consum actual, com proposa el col·lectiu Negawatt.
- Reclamar una moratòria en la recerca científica i tecnològica, per veure si cal reorientar-la.
- I penalitzar la despesa de publicitat, "per una qüestió de salut pública".

Latouche reconeixia que aquestes mesures són reformistes, però comentava que ja serien suficients perquè fos assassinat si guanyava les eleccions.

Així doncs, el decreixement, reclama un canvi molt fort; sobretot de mentalitat i cultural, abandonar la creença cega en el creixement i consum infinits. Reclama desintoxicar-nos, desenganxar-nos, de la droga dura del creixement.

Xerrada sobre economia ecològica

Jordi Roca ens va explicar com els indicadors econòmics que usa el capitalisme, i especialment el PIB, no serveixen com a mesura real de res, ni tan sols d'allò que es preten mesurar. El PIB és un indicador econòmic que es construeix només a base de sumes i per tant; no és capaç de separar quina activitat econòmica augmenta la riquesa de la societat i quina la disminueix.

La primera mesura a prendre per tant és abandonar el creixement com objectiu a seguir i alhora construir indicadors que aportessin informació útil de l'activitat econòmica.

Per contra una economia que retornés a la natura, incorporaria els costos dels recursos naturals en els preus. La manera de fer-ho és complexa i és una temàtica sobre la que encara cal aprofundir molt.

Es va parlar de poder tenir una comptabilitat separada pels consums energètics, d'aigua i de CO₂, i que a partir d'aquesta comptabilitat que afectés a cada individu i a cada activitat econòmica és pogués premiar l'estalvi i impedir el malgastament.

També es va recordar que l'economia productiva és actualment menys d'un 5% de l'economia, la resta és economia financera; i que algun dia també s'ha de tractar de com hauria de ser un sistema financer i monetari que no es basés en l'obligació de créixer.

Taller sobre agroecologia:

Per a arribar a la Sobirania Alimentària local és necessari incrementar les produccions agrícoles per a consum local i, conseqüentment, unir producció i consum en les seves diverses fórmules: cooperatives, mercats, botigues,... No haurà soberania local si no parem amenaces com els transgènics. Hi ha diversos espais amb treballs interessants (transgènics, supermercats, biocombustibles, consum crític, etc.). El moviment de consum crític és una bona eina per a acostar

camp i ciutat, per a trencar la dicotomia que ens separa. Fan manca eines per a l'educació com els horts escolars. Caldrà pressionar molt per a aconseguir que els menjars en espais públics com les escoles canviï segons patrons de Sobirania Alimentària: ecològic, de proximitat, de temporada, amb criteris socials.

Taller sobre Territori

Actualment parlem de Nova cultura del Territori, com es parla de fa més de la Nova Cultura de l'Aigua. Nova cultura, de respecte al territori, de superar la simple ocupació del territori per infraestructures per passar a processos de proximitat, equilibrats i basats en un altre model energètic i de mobilitat. Aquesta nova cultura no és compatible amb el sistema de creixement econòmic.

Decréixer a les ciutats per desenvolupar-se el camp i a les comarques apartades dels centres de comunicacions. Aquestes comarques haurien específicament que desenvolupar el sector primari i aquelles indústries necessàries per l'autogestió econòmica del territori. Aquesta idea és un paral·lelisme amb aquella que diu que a nivell mundial s'ha de créixer al Nord per desenvolupar-se el Sud.

Participació i Urbanisme. La societat ha de participar activament i de forma directa en la presa de decisions, i no només amb caràcter consultiu. S'hauria de reprendre la idea de pressupostos participatius per a que els ciutadans puguin gestionar directament la destinació dels seus impostos; això evitaria que els ajuntaments tinguin interessos urbanístics.

Qüestionem el paper de les 2es residències que perjudiquen el desenvolupament local de les zones perifèriques; i provoquen un consum desmesurat de recursos. Una proposta seria instaurar una cultura per compartir residències estacionals. Així doncs les 2es residències s'haurien de prohibir o obligar a que siguin compartides.

Per prendre decisions d'àmbit territorial ampli cal superar les fronteres burocràtiques i trobar nivell de participació adaptats també a espais biològics, com la conca hidrogràfica. S'ha d'acabar amb les ciutats dormitori i alhora s'ha de promoure que es pugui treballar on es visqui; per això, la construcció de vivendes hauria d'anar sempre després de la disponibilitat de feina en un mateix territori.

Taller de Mobilitat

El vehicle privat, els avions i els TAV són els sistemes de transport que més han de créixer, mentre que n'hi ha d'altres com el ferrocarril de rodalies i regional; els autobusos o les bicis que s'han de desenvolupar i se'ls hauria de donar prioritat.

En la gran ciutat s'hauria d'aprofitar les vies de diversos carrils per que sempre hi hagués una via que fos pel transport públic; i una altra per les bicis; per tant algunes noves vies s'haurien de tancar als cotxes privats i deixar pels autobusos; alhora que s'extenen els carrils vicis.

Pel que fa al desplaçament de persones cap a zones menys poblades; s'hauria d'apostar pel ferrocarril de rodalies, en les artèries principals i quan l'us sigui massa minoritari combinar-ho amb els autobusos.

A més a més s'hauria de facilitar el desplaçament en bici per trajectes curts i mitjans, connectat sempre amb les estacions de ferrocarril.

El Ferrocarril s'hauria d'utilitzar més també pel transport de mercaderies i es podria instaurar com a servei públic el transport de productes de primera necessitat com l'alimentació sigui en tren o en camió segons sigui menys costós energèticament. Aquesta seria una mesura regional que es pot prendre per promoure el sector primari propi i que no surti més a compte comprar-lo a la patagònia.

L'avió s'hauria de prohibir per als trajectes curts i en general pels intracontinentals (per exemple dintre europa occidental) deixant-lo només per als viatges intercontinentals i qüestionant també força la possibilitat de fer viatges de pocs dies.

El mateix amb el Trens d'alta velocitat que poden arribar a consumir tanta energia com els avions. Aquestes mesures per tant han d'anar acompanyades de relocalitzar l'economia per poder limitar aquesta mobilitat a llargues distàncies per als mínims necessaris.

Taller de Crisi energètica

Pic màxim de producció de petroli, gas i urani dintre dels pròxims vint anys. El pic del petroli es preveu imminent. El pic marca l'inici d'un inexorable procés de declinació, accelerat per l'augment constant de la demanda energètica. És a dir, precisament el pitjor que li podia passar a una globalització que segueix capficada en multiplicar els fluxos de mercaderies.

És sabut que el creixement econòmic depen del creixement energètic i quan aquest no es pot donar més, és una possibilitat ferma que els sistema colapsi.

el taller va servir per debatre i especular sobre la capacitat que pugui tenir el sistema econòmic actual a sobreviure a la manca de combustible i si la gent dels moviments socials hem d'accelerar aquesta crisi o simplement esperar a que succeixi.

A part del debat generalista un acord que hi havia era que una lògica d'un decreixement voluntari i no sobtat hauria de portar a invertir el petroli que ens queda a construir unes infraestructures d'energies renovables que permetin un futur de baixa energia però viable i sostenible.

A més d'aquest acord, la segona mesura evident és reduir substancialment el consum energètic al 1er món, i per tant reduir la producció, reduir , el consum, reduir el transport i estalviar el consum de tot allò que és superflu .

Activitats de diumenge i Assemblea culminant

Després que el matí hi haguessin determinats tallers pràctics per poder interioritzar en la pràctica la cultura d'una societat decreixent, a la tarda vam tenir un plenari final, on vam estar d'acord en que:

L' objectiu de la trobada era que la idea del decreixement, comencés a estendre's a Catalunya, més enllà dels cercles reduïts en que s'havia mogut fins el moment i també que les entitats que ja porten anys d'experiència en àmbits de lluita contra problemes concrets que comparteixen les causes, puguin incorporar el decreixement en el seu discurs de manera que serveixi com a eina d'interrelació entre les diverses lluites.

Pensem que el primer objectiu a través de l'èxit de les jornades i de la seva difusió a la premsa s'ha complert amb escreix i per tal que els diversos col·lectius es puguin sentir identificats amb el decreixement, s'han sentat les primeres bases, i que s'ha de seguir treballant en el tema.

També és va veure molt positiu l'interés que han despertat les jornades en persones que fins ara no eren actives en cap col·lectiu, aspecte que ha superat les previsions més optimistes que teniem.

Amb tot això, vam quedar d'acord en seguir treballant per a ampliar el moviment del decreixement. Per això s'ha començat a dinamitzar més si cap, la web www.decreixement.net creant fòrums per a

facilitar la participació i així mateix es queda en realitzar reunions periòdiques obertes a qualsevol persona que estigui interessada. Igualment es donarà suport a qualsevol persona o grup per a que participi a la seva manera, sigui a nivell particular, des del seu col·lectiu o en l'àmbit local.

Així doncs, seguim gestant una teranyina d'objectors del creixement, encara no n'ets parts? a que esperes?

(Aquest text és una crònica apressurada. Així que la informació més actualitzada la trobareu a la web <http://www.decreixement.net> i s'explicarà en l'acte que l'entesa pel decreixement organitza en la fira de la terra.)